

A történelem alatt

Födő Gábor munkáiról

*Apa kocsit hajt, figyelmissen, tapasztaltan, türelmissen.
A járókelők sétálnak a friss levegőn, apa pedig kocsit hajt!*

Tudósok: Apa kocsit hajt

Födő Gábor művei mindig ugyanazt a világot járják körül; a kisember életét, aki a nagy események alatt és néha azok ellenére él.

Korai munkái (*Tekerj, Lacika, tekerj!, Böbiék jól vannak?, Szatyrok* stb.) mint-ha az Annales-kör történetírásának sajátosan magyar illusztrációi lennének, a személyes, mégis általános történetek regisztrációi, egyfajta gazdaság-, társadalom- és kultúrtörténeti preparált metszetek. Azt a sajátos világot örökíti meg, amelyben az utazás mindig a közeli strandot jelenti, a kapitalista fogyasztás öröme a közeli piac, a jóléti állam a kisnyugdíjas lét, és a beszélgetés sosem lép túl a szigorú értelemben vett tárgyiasságon, adott dolgokon és embereken.

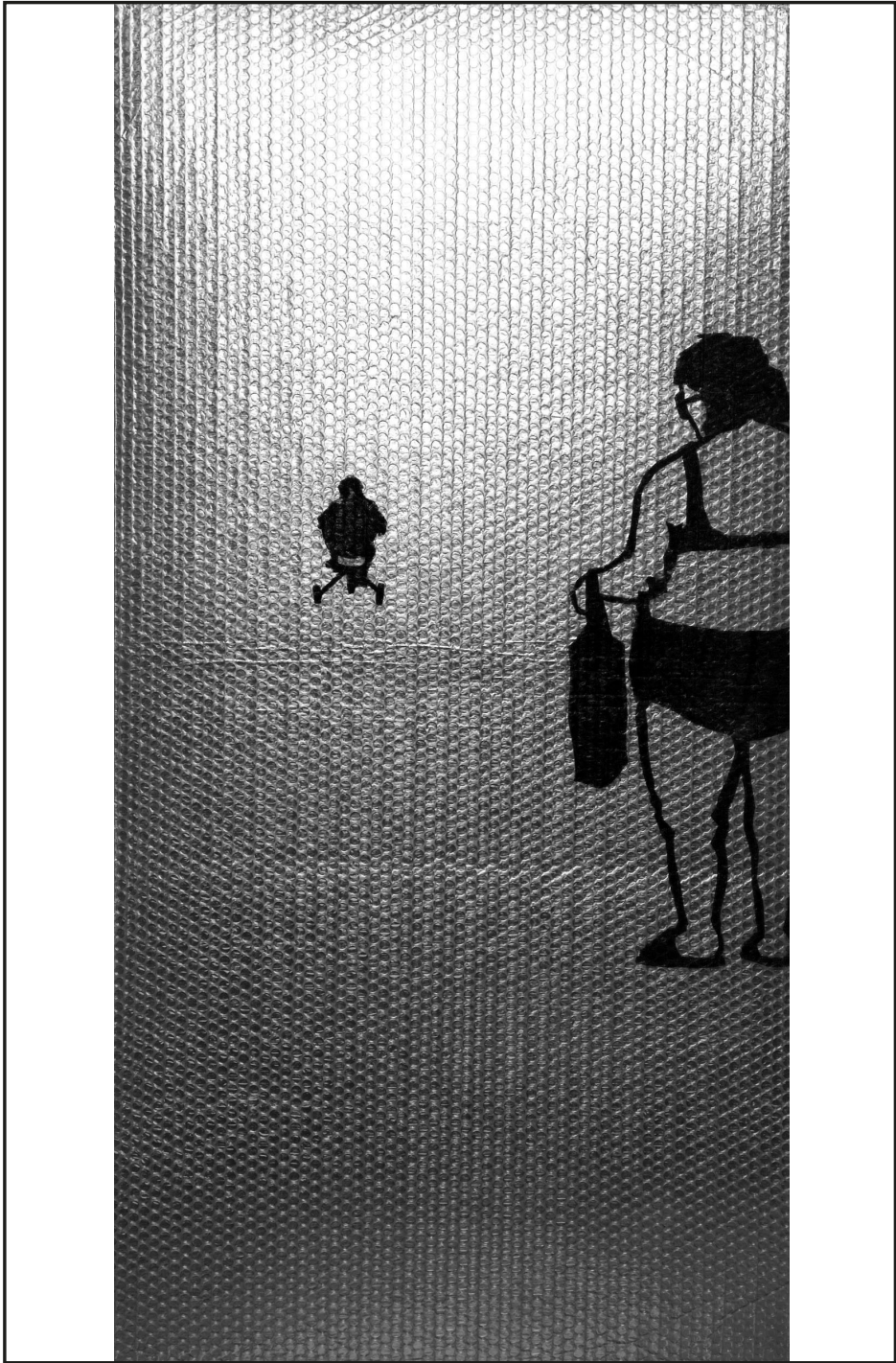
A végletekig lecsupaszított grafikai elemek sajátos Krasznahorkai-szerű hangulatot kölcsönöznek a műveknek. A körvonalak ereje és a nagy, homogén vagy majdnem homogén felületek a figurák esendőségét emelik ki, ahogy a minden divatra és korstílusra merőleges ruhák összerosódnak a testekkel. Kivételnek hat, mégis struktúrájában nagyon hasonló az *Apa kocsit hajt* sorozat, amelyben a fekete figurák és telített színű tárgyak a kortárs képregényeket, leginkább Frank Miller munkáit idézik.

A legfontosabb elemek azonban az arcok és a hátterek, illetve tüntető hiányuk. Az alakok jellemzően elfordulnak a néző tekintete elől, és befelé, a kép felé néznek, vagy csak nehezen kivehető profiljukat látni, illetve ha néha mégis szembefordulnának a nézővel, az egyéni jelek jellemzően hiányoznak arcukról, és tömegtípusok megtestesítőjévé válnak.

A hátterek problémája azonban sokkal messzebbre vezet. Ha a képteret vizsgáljuk, az alakok a brechti fekete színpad grafikai megfelelőjén mindent a néző képzeletére bízva a fehér lapon állnak. Az anyaghasználat mégis mást sugall: szatyrokon, műbőr táskákon és zuhanyfüggönyökön jelennek meg, amelyek így egyszerre a kép és a néző világának részévé válva saját tárgy mivoltukkal tüntetnek.

A háttér újragondolása lesz a kiindulópontja a későbbi munkáknak, a világító dobozoknak is. A hátterek anyagszerűsége szublimálódik, anyagidézetek helyett képzőművészeti szempontból értelmezhetetlen tömeggyártott képeket látunk, amelyek az idillit, a tökéletest akarják valamilyen módon megmutatni. Egzotikus tájak, vitorlások, pipacsmező, angliai falu, mind tömeggyártott giccs. Ezek előtt jelennek meg az ismerős fekete figurák, és most világos interakcióba is lépnek velük. A vágatató lovakat fényképezik a mobiljukkal, kis csónakon eveznek a vitorlás mellett, nézik a karavánt. A nagyvárosi tér idegenségét és elidegenedettséjét felváltotta a kései kapitalizmus spektákulum-ipara.

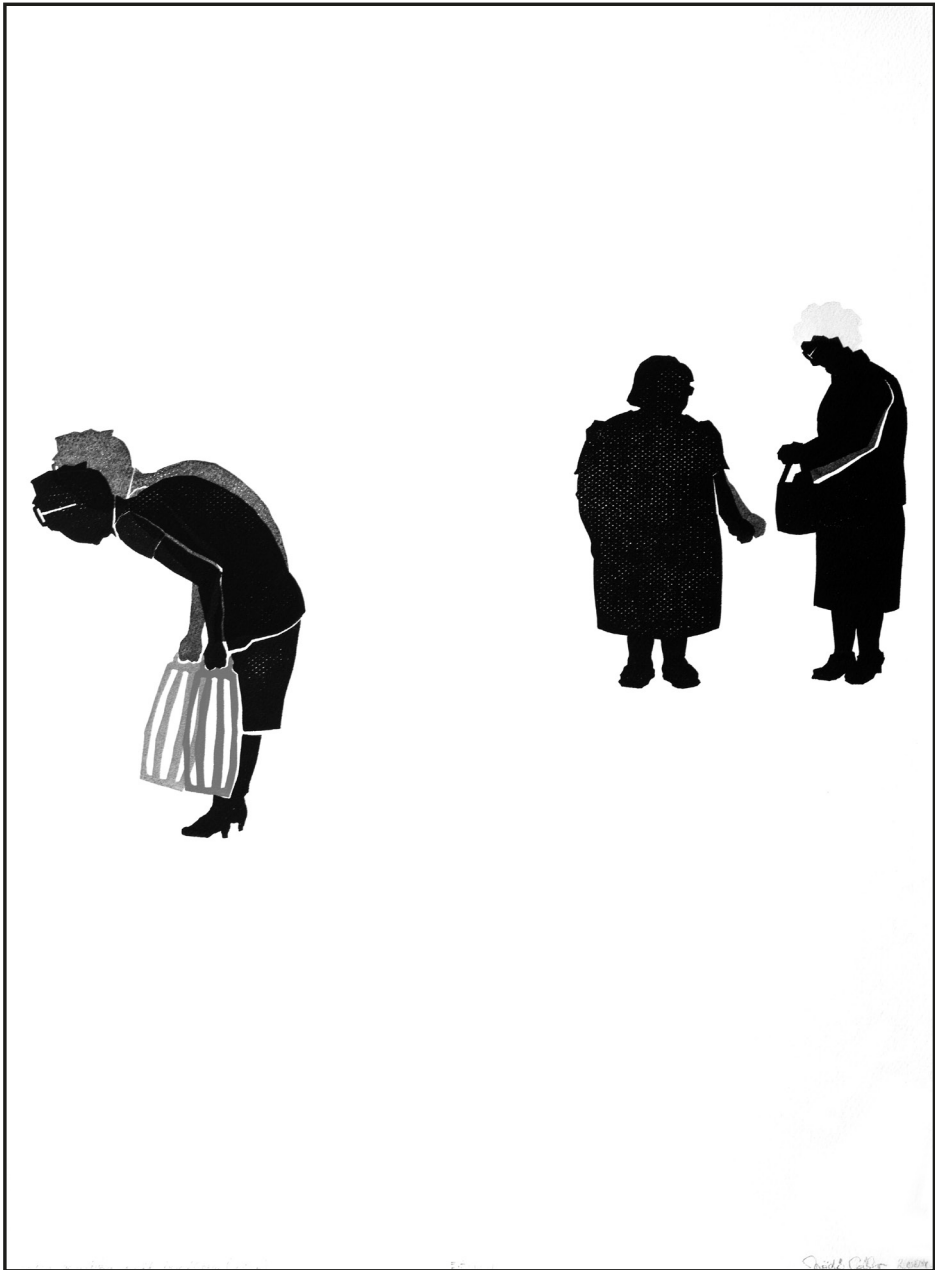
Gárdonyi László

Födő Gábor: Tekerj, Lacika, tekerj!

Födő Gábor: Szatyrok

Födő Gábor: Látod, anyukám, erről beszéltem